

Důvodová zpráva

Radě městské části je předkládán návrh na pořádání souboru akcí z oblasti kultury se souhrnným názvem „Tematický rok Josefa Čapka“. Jde o celoroční program, jehož cílem je připomenout osobnost Josefa Čapka, našeho souseda. Bližší a podrobnější popis akce je uveden níže.

Návrh na uskutečnění uvedené akce je v souladu se stanoviskem Komise kulturní č. KK/05/09/2023 ze dne 5. 4. 2023. Stanovisko je přílohou č. 1 předloženého materiálu.

Tematický rok Josefa Čapka 2023

„Josef Čapek studoval do roku 1910 na Uměleckoprůmyslové škole v Praze. Patřil k zakladatelům kubistické Skupiny výtvarných umělců, byl členem S.V.U. Mánes. Pod tíhou válečných existenciálních nejistot začal ve své výtvarné tvorbě zpracovávat sociální motivy, zachycoval lidi pohybující se na okraji společnosti. Od počátku dvacátých let byl vyhledávaným knižním grafikem, vytvořil stovky originálních linořezových obálek, ilustroval knihy pro dospělé i děti. Vytvořil téměř 50 výprav pro Národní, Vinohradské a Stavovské divadlo v Praze a Národní divadlo v Brně. Později pro své dílo objevil dětský svět, od třicátých let je námětem jeho obrazů venkovská krajina s figurami dospělých a dětí. Po nástupu nacismu v Německu začaly Lidové noviny otiskovat Čapkovy protiválečné satirické kresby. V letech 1938–1939 namaloval desítky obrazů s námětem ženy v národních barvách, později tyto cykly dostaly názvy „Oheň“ a „Touha“.“¹

Program tematického roku:

23. 3. 2023: Pietní akt u hrobu Josefa Čapka - uctění památky Josefa Čapka, místo konání Vyšehradský Slavín

25. 4. 2023 v 17.00 hod.: Josef Čapek – námořník na galéře umění - výstava ve veřejném prostoru v Parku Jiřího Koláře a na Nám. S. Čecha. Zahájení proběhne vernisáží v Parku Jiřího Koláře, jejíž součástí je komentovaná prohlídka s kurátorkou výstavy Kristinou Váňovou. Připraveno je rovněž otevření malířské zdi „Maluj jako Čapek“ pro malé i velké malíře. Vstup bez omezení.

Anotace výstavy: Výstavu „Josef Čapek – námořník na galéře umění“ připravila kurátorka a přední odbornice na čapkovskou tematiku Kristina Váňová. Ta byla rovněž autorkou velkolepé a úspěšné výstavy, která před třemi lety připomněla občanům Prahy 10 výročí spisovatele a dramatika Karla Čapka. Výstavní soubor věnovaný Karlovu bratru Josefovi (1887–1945) bude instalován na velkoplošných panelech a umístěn ve dvou vršovických lokalitách. Zatímco na náměstí Svatopluka Čecha bude možno proniknout hlouběji do podmanivého světa Čapkových obrazů, v parku Jiřího Koláře se bude možno dozvědět nespočet zajímavostí z jeho života, spojeného s mnoha obory činnosti, kterým se věnoval. Kristina Váňová v unikátním souhrnu představuje osudy proslulého výtvarníka, spisovatele, novináře a básníka, a také příběhy jeho stěžejních děl. Svou uměleckou i lidskou poctivostí a opravdovostí, neústupností, a to i za cenu ohrožení své existence, se Josef Čapek stal národní morální autoritou. Jeho umělecký i myšlenkový odkaz je stále aktuální, o čemž se diváci budou moci přesvědčit právě při prohlídce této výstavy.

Malířská zeď Maluj jako Čapek! – v parku Jiřího Koláře bude nainstalovaná bílá kostka fungující jako velkoformátové plátno, díky kterému se může každý stát malým i velkým malířem. Instalace bude přístupná veřejnosti po dobu letních měsíců. Kostka se stává součástí veřejného prostoru a průběžně se na ní budou obměňovat „umělecká díla“ tak, jak na ni lidé budou malovat.

¹ autorka Kristina Váňová, editace Marcel Pencák (použito v 04/2023 v oficiálním měsíčníku naší městské části „Praha 10“).

24. a 25. 5. 2023 - Čaj o páté u Čapka - inscenovaná prohlídka vily Karla Čapka, při které nás Josef Čapek provede svým domovem a životem. Návštěvníci se dále setkají s osobnostmi, se kterými Josef Čapek svůj život dále sdílel. Na spolupráci při realizaci tohoto setkání se podílí Vršovické divadlo MANA, v hlavní roli průvodce Josefa Čapka se představí Milan Kačmarčík. Během prohlídek bude každému ve skupině zkontrolována vstupenka a návštěvníci dostanou krátkou instrukci k tomu, jak se vile chovat, aby nedošlo k jakémukoliv jejímu poškození. S každou skupinou půjde společně s hercem – průvodcem další člověk, který bude v případě potřeby usměrňovat návštěvníky. Inscenace bude probíhat vždy ve 14.00, 15.00, 16.00 a 17.00 hod. Vstupné: 250 Kč dospělí, 150 Kč senioři a studenti. Předprodej vstupenek bude probíhat v pokladně Divadla Mana, kapacita návštěvníků bude 15 – 20 osob na jednu prohlídku.

28. 5. 2023 od 15.00 hod.: Pohádka o Pejskovi a kočičce (loutkové představení pro děti) - zahrada Trmalovy vily. Po představení následuje doprovodný program. Vstup zdarma.

14. 6. 2023 od 17.00 hod: Josef Čapek ve vinohradském divadle - přednáška o osobnosti Josefa Čapka v Trmalově vile. Přednáška PhDr. Pečínkové představí Josefa Čapka také jako scénografa Městského divadla na Královských Vinohradech, kde působil jeho bratr Karel jako dramaturg. Josef Čapek tam vytvořil dvacet jevištních výprav. Jeho nejvýznamnější scénografickou realizací je výprava k vlastní hře Země mnoha jmen, za niž byl kritikou označen jako "český Marinetti". Tato jediná samostatná divadelní hra Josefa Čapka představovala zásadní polemiku s utopickou ideologií devětsilské avantgardy, ale její jevištní výprava předjímala avantgardní praxi.

09/2023: Pohádka o Pejskovi a kočičce / nebo Dášenska - loutková představení pro děti. Termín konání je v září od 15 hod. v zahradě Trmalovy vily. Po představení následuje doprovodný program. Vstup zdarma.

09-10/2023: Svět podle Čapků – storytelling (září, říjen) - vyprávění příběhů o bratřech Karlovi a Josefovi, vhodné pro dospělé i starší děti. Jako místo konání je plánováno Vršovické literární centrum Waldes (alternativně jiné místo). Vstup zdarma.

10/2023: Rozhovory o Josefu Čapkovi - neformální debata s hosty o životě a díle Josefa Čapka ve Vršovickém literárním centru Waldes. Kristina Váňová se setká s odborníky na Josefa Čapka a poskytne tak účastníkům různé úhly pohledu na jeho osobnost a tvorbu. Součástí budou i ukázky z literárního díla Josefa Čapka. Vstup zdarma.

10-11/2023: Filmové projekce o Josefu Čapkovi - promítání dokumentů a filmů pro veřejnost, které jsou inspirované Čapkovými díly v Kině Pilotů. Vstup zdarma, nebo za zvýhodněné vstupné.

Předání čestného občanství Josefu Čapkovi - ceremoniální akce na památku Josefa Čapka a jeho významu pro Prahu 10 s místem konání v zahradě Vily Karla Čapka. Datum bude upřesněno.

Křest knihy Pracoval jsem mnoho, díl třetí: Součástí předávání čestného občanství Josefu Čapkovi bude také křest nově vydané knihy Galerie 8smička „Pracoval jsem mnoho, díl třetí: Malba“. Vstup na pozvánku. Datum bude upřesněno.

Balíčky pro školy Prahy 10 – osobnost Josefa Čapka - nabídka do základních škol Prahy 10. Rozeslání nabídky do škol proběhne po odsouhlasení odborem kultury. Účast na kterékoli aktivitě záleží na uvážení každé školy. Tyto aktivity je schopná MČ Praha 10 poskytnout školám zdarma s výjimkou nákladů na storytelling a nákup barev a případně forexových desek.

- 1) Putovní výstava Josef Čapek – malíř, básník a spisovatel do škol (zapůjčeno Památníkem Karla Čapka). Možnost zapůjčení do škol od poloviny dubna do konce června a následně v září po domluvě na délce zapůjčení.

- 2) Malířská zed' „Maluj jako Čapek!“ Pro pedagogy výtvarné výchovy. Balíček barev, metodika k výkladu osobnosti Josefa Čapka a jeho malířských stylů a možnost vyrazit do Parku Jiřího Koláře, kde po předchozí dohodě připravíme pro konkrétní školu vždy „čistou bílou krychli“, na kterou mohou pedagogové s dětmi tvořit. Krychle je seskládaná ze čtyř forexových desek. Desky je následně možné sundat a nechat převézt do školy.
- 3) Storytelling do škol, Svět podle Čapka. Metoda vyprávění příběhů se hojně využívá právě ve školním prostředí a prostřednictvím „představení“ Svět podle Čapků se děti mohou seznámit s osobností Josefa Čapka a také jeho bratra Karla. Jedno představení pojme kapacitně až tři třídy najedou, záleží vždy na prostoru, kde se bude odehrávat.